

19.10.2020, 20:00

Omyl Matoviča. Hlava štátu velí vojsku vždy

Autor: [Nina Janešíková](#)

Premiér pri plánovaní veľkého testovania národa vynechal Zuzanu Čaputovú. Bol to nesprávny krok, odkazuje mu prezidentka.

Zdroj: TASR/Jakub Kotian

Premiér Igor Matovič cez víkend oznámil najväčšiu štátnu akciu v dejinách v podobe plošného testovania obyvateľstva. Aj keď sa má uskutočniť pod záštitou vojakov, šéf kabinetu z prípravného procesu vynechal prezidentku Zuzanu Čaputovú.

Tá je pritom z titulu svojej funkcie hlavnou veliteľkou ozbrojených síl. Kým odborníci aj samotná prezidentka to považujú za chybu, Matovič celú vec vysvetlil tým, že hlava štátu velí armáde len v čase vojny. A počas mieru má len ceremoniálnu funkciu. Slovenské zákony však hovoria opak.

Veliteľ môže kedykoľvek

„Pani prezidentka preberá velenie vtedy, keď sme v čase vojny. A tam našťastie nie sme,“ vyhlásil predseda vlády. Právnik však upozorňuje, že je to omyl.

„Funkciu hlavného veliteľa ozbrojených síl vykonáva počas celého funkčného obdobia tak v stave bezpečnosti, ako aj v čase vojny, výnimočného a núdzového stavu,“ vysvetlil pre HN Andrej Guba, vedúci advokát a prokurista kancelárie Soukeník – Štrpka.

Zákon tak neobmedzuje postavenie hlavy štátu v tejto veci len na konkrétny stav alebo čas. „Prezident v čase núdzového stavu môže na návrh vlády nariadiť aj výkon mimoriadnej služby profesionálnym vojakom a povolať vojakov v zálohe,“ dodal advokát.

Premiér mal však pravdu v časti, že hlava štátu nemusí byť automaticky informovaná o každom kroku ozbrojených síl. Čaputová však upozorňuje, že platí princíp vzájomnej informovanosti a spolupráce ústavných orgánov.

„Ako prezidentka podpisujem zákony a množstvo z nich sa prijíma v skrátenom legislatívnom konaní, vyžaduje sa odo mňa rýchla a okamžitá súčinnosť a aj z tohto praktického dôvodu je dobré, aby som vedela, čo sa pripravuje,“ doplnila.

Podľa odborníka to bola z Matovičovej strany chyba aj z politického hľadiska. „Redukovať funkciu prezidentky v hociakej dobe na ceremoniálnu zo strany predsedu vlády je nielen netaktné, ale aj za hranou a z politického hľadiska maximálne netaktické,“ skonštatoval politológ Tomáš Koziak.

Prezidentka má totiž širokú podporu verejnosti a je silnou autoritou a premiér ju potrebuje mať na svojej strane. „Netreba ju takýmto spôsobom zhadzovať, lebo v nej má Matovič veľmi silnú spojenkyňu, ktorá dokáže s verejnou mienkou pracovať oveľa lepšie ako on,“ zhodnotil analytik a dodal, že Čaputová testovanie podporí, môže to účasti na operácii len pomôcť.

Merkelová je viac

Neinformovanie prezidentky Matovič odôvodnil tým, že o plánoch vedel iba úzky okruh ľudí, aby sa náhodou neprezradili a niektorá z krajín nepreplatila naše zásielky testov. Premiér tu priznal obavu, že niektorý z úradníkov v prezidentskom paláci by mohol informáciu vypustiť verejnosti.

Paradoxne Matovič sám priznal, že sa zámerom celoplošne testovať Slovákov pochválil na minulotýždňovom samite v Bruseli napríklad nemeckej kancelárke Angele Merkelovej. Koziak to označil za komunikačné faux pas predsedu vlády, na ktoré by mohol doplatiť. Kritikou nešetrila ani samotná Čaputová. „Vnímam to ako nesprávny krok,“ uviedla.

Premiér požiadal o stretnutie s hlavou štátu až v priebehu včerajšieho dňa. Ešte skôr však prezidenta oficiálnym listom navrhla premiérovi zvolanie bezpečnostnej rady. Čaputová totiž bez odbornej diskusie nechce k testovaniu zaujať žiadne stanovisko.

V liste odkázala, že sa na rokovaní zúčastní spolu s náčelníkom Vojenskej kancelárie Vladimírom Šimkom, poradcami Petrom Bátorom a Vladimírom Talianom. Stretnutie sa uskutoční dnes popoludní. „Bude ma zaujímať nielen prepracovanosť konceptu, ale aj stav príprav na testovanie. Najmä to, či je takéto testovanie realizovateľné bez negatívneho dosahu na poskytovanie zdravotnej starostlivosti pacientom, keďže si plošné testovanie vyžiada nemalý počet zdravotníkov,“ dodala Čaputová.

Premiér sa hlave štátu nakoniec v pondelok večer ospravedlnil. Svoje mlčanie vysvetlil tým, že chcel Čaputovú informovať, až keď bude isté, že sa projekt uskutoční. A cez víkend jej zase chcel dopriať oddych. Čaputová nateraz hovorí, že nepodporuje povinné testovanie a sankcie.